

The background features a textured, light-colored surface with various paint splatters in shades of yellow, red, green, and blue. In the upper right corner, several paintbrushes with different bristles and colors are scattered. The overall aesthetic is artistic and creative.

Irina-Mihaela Ureche

**Teste rezolvate
pentru examenul
de titularizare**

ARTE VIZUALE

TESTE

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de patru ore.**

Testul nr. 1

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

A.

În grafică sau pictură vorbim despre tehnici de lucru proprii limbajului artelor plastice, pe care artiștii le-au combinat până când și-au găsit amprenta personală. Aceste metode sau procedee de lucru s-au dezvoltat în timp, în strânsă legătură cu evoluția socială și descoperirile științifice, oferind artistului un mod specific de exprimare a mesajelor sale.

Raportat la particularitățile fiecărui domeniu plastic răspundeți la următoarele cerințe:

- a. prezentați o asemănare și două diferențe între tehnicile picturii în culori de apă.
- b. descrieți tehnica linogravură.

B.

Compoziția plastică este cel mai interesant și plin de satisfacții stadiu al efortului unui artist, dar și cel mai dificil, privind organizarea elementelor vizuale de bază ale operei de artă pentru a exprima idei și sentimente.

Realizați un eseu cu tema: „*Studiul structurilor naturale, interpretarea și organizarea lor în compoziție*”. La realizarea eseului veți avea în vedere:

- a. definirea termenului: *compoziție plastică*;
- b. prezentarea a trei moduri de studiu după structuri naturale, alegând o formă naturală din regnul vegetal;
- c. prezentarea a două procedee artistice în care se utilizează studiul după structuri naturale;
- d. prezentarea a două tipuri de compoziții în care se utilizează interpretarea și organizarea structurilor naturale;
- e. prezentarea a trei criterii de organizare compozițională a unei naturi statice pe baza unor structuri naturale;

f. exemplificarea utilizării studiului după natură prin intermediul a trei lucrări, numind titlul acestora, din opera lui Vincent van Gogh, Ștefan Luchian și a unui alt artist relevant din istoria artei europene, numind autorul și titlul lucrării.

g. formularea unui punct de vedere personal despre importanța studiului structurilor naturale în arta plastică contemporană.

Notă: În vederea notării, se vor lua în considerare prezentarea logică a conținutului și utilizarea limbajului de specialitate.

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Opera lui Pablo Picasso este reprezentativă pentru istoria artei universale, fiind un reprezentant emblematic al cubismului.

Realizați un eseu în care să prezentați originalitatea și noutatea picturii sale. La elaborarea lucrării veți avea în vedere:

- a. prezentarea condițiilor istorico-culturale care au favorizat dezvoltarea operei artistului, evidențiind încadrarea în timp și spațiu și două particularități culturale;
- b. argumentarea apartenenței artistului la stilul sau curentul artistic în care se încadrează opera sa identificând celor trei faze cubiste reflectate în picturile lui Pablo Picasso;
- c. prezentarea poliperspectivei ca mijloc de expresie definitoriu pentru una dintre fazele cubiste ale pictorului Pablo Picasso.
- d. prezentarea mesajului artistic și a surselor de inspirație.
- e. analizarea a trei lucrări emblematice din perioada cubistă a pictorului Pablo Picasso: precizarea titlurilor lucrărilor, analizarea lucrărilor, cu accent pe trăsătura dominantă a fiecăreia.
- f. formularea unui punct de vedere despre particularitățile picturii în opera artistului și influența sa în cadrul artelor plastice.
- g. precizarea a trei artiști contemporani cu Picasso, care s-au desprins din mișcarea cubistă spre alte curente artistice.

Notă – În vederea notării, se vor lua în considerare prezentarea logică a conținutului și utilizarea limbajului de specialitate.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Secvența de mai jos face parte din programa *Educație plastică* pentru clasa a VI-a, aprobată prin OMEN nr. 3393 / 28.02.2017:

3. Exprimarea ideilor, sentimentelor și a mesajelor, utilizând limbajul artistic - vizual în contexte variate

Competențe specifice	Conținuturi
3.1. Valorizarea propriilor idei și a sentimentelor exprimate prin limbaj plastic în cadrul unor compoziții proprii	– realizarea de compoziții cu dominantă verticală, orizontală, oblică ; – organizarea spațiului plastic închis/ deschis ; – realizarea de compoziții cu un centru de interes exerciții de expresivizare a elementelor de limbaj grafic (punctul, linia, pata); – realizarea de compoziții utilizând culori calde și/sau reci; – realizarea de compoziții utilizând culorile complementare.

Redactați un eseu cu tema: „*Metode moderne de stimulare a creativității elevilor în activitățile artistice-plastice*”.

La elaborarea lucrării veți avea în vedere:

- a) definirea metodelor de învățământ;
- b) clasificarea metodelor de învățământ, în funcție de participarea elevului în acțiunea propriei instruirii;
- c) exemplificarea formării competenței specifice date cu ajutorul fiecăreia dintre următoarele metode: brain storming, jocul didactic, metoda sinectică.
- d) formularea a două avantaje ale eficienței metodelor practice în comparație cu metodele tradiționale;
- e) prezentarea a două avantaje ale unei metode în învățarea tehnicilor artistice, susținute prin câte un argument pertinent;

f) formularea unui punct de vedere personal privind învățarea centrată pe elev și învățarea centrată pe competențe din cadrul activităților practice specifice lecțiilor de artă și definirea celor două noțiuni.

Notă: În vederea notării, se vor lua în considerare organizarea logică a expunerii și utilizarea limbajului de specialitate.

REZOLVĂRI

Testul nr. 1

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

A.

a. Atât culorile acrilice, cât și tempera și guașele, se dizolvă în apă.

Tehnica „**tempera**” este mult mai veche decât tehnica vopselelor pe bază de ulei, și, cu mult mai veche decât tehnica guașelor și tehnica acrilică. Astăzi, vopselele tempera nu mai sunt însă la fel de populare ca în trecut. Tempera rămâne tehnica cea mai folosită pentru pictarea icoanelor bizantine. În componența lor intră pigmentul care este amestecat cu emulsie din galbenuş de ou (emulsia este făcută din galbenuş de ou, miere, ulei și oțet). Vopseaua tempera se usucă rapid dacă se pictează în straturi subțiri, transparente sau semi-opace. După uscare, lucrarea este lipsită de strălucire, are un aspect mat, iar culorile nu sunt foarte vii, având chiar un aspect puțin prăfuit. În timp, însă, culorile nu se îngălbenesc și nu se decolorează. Folosirea vopselelor tempera pe pânză nu este recomandată, ci doar pe hârtii special, texturate, lemn sau sticla. Pe hârtie, ele se pot lucra în tehnica acuarelelor, în funcție de cantitatea de apă adăugată. Cel mai uzual se pictează pe blat de lemn și sticlă – în scopul realizării icoanelor.

Culorilor **acrilice** au în componență, pe lângă pigment, un **liant acrilic** – o substanță chimică sintetică recent descoperită în acest domeniu al picturii. În funcție de liantul folosit și a componentelor auxiliare, după uscare culorile vor fi mate, satinat sau lucioase. Cea mai importantă caracteristică care diferențiază vopselele acrilice de tempera și guașe este **insolubilitatea în apă după uscare**. Această caracteristică le aduce versatilitatea în a picta cu ele pe diverse suprafețe, nefiind nevoie de a proteja lucrarea finală sub sticlă.

Și cu vopselele acrilice se poate aborda tehnica acuarelă, dar spre deosebire de tempera și guașe, **nu este recomandată utilizarea unei cantități mari de apă** în amestec cu vopseaua. O cantitate mai mare de apă duce la distrugerea aderenței culorii la suport și vopseaua se desprinde.

În concluzie, lucrările în tehnica tempera:

- când se usuca, culorile sunt mate și semi-opace;
- pot fi lucrate cu emulsie de ou;
- trebuie protejate de umezeală după uscare, deoarece culoarea se poate redilua.

Lucrările în tehnica acrilic:

- când se usucă, pot fi mate, satinat, lucioase, metalice în funcție de lian;
- pot fi lucrate pe orice suprafață (sticla, panza, lemn, piatra, etc.);
- sunt insolubile în apă după uscare.

b. **Linogravura** este o tehnică de tiparire și multiplicare pe hârtie a unui desen sculptat într-o placă de linoleum. Linogravura nu poate fi enumerată printre tehnicile cu adevărat tradiționale, printre cele care au făcut gloria domeniului în grafică dar, pe de altă parte, mai ales în ultimii 50 de ani, a fost folosită de câțiva artiști importanți și în țara noastră.

Explicația acestei preferințe ține de unele caracteristici: materialul este mai ieftin ca lemnul, mult mai ușor de manevrat și neavând fibră, se poate grava cu semne mai libere. Consistența semidură oferă posibilități de gravare mult mai precise decât în lemn. Din acest motiv, în afară de dălțile pentru lemn cu ajutorul cărora poate fi sapat, s-au mai fabricat, special pentru acest tip de material, un fel de dălți-peniță, relativ ieftine și ușor de schimbat într-un mâner unic. Un alt avantaj îl prezintă materialul, prin faptul că pentru zonele mari, albe, suprafețele pot fi decupate cu un cuțit japonez sau cu un cutter, evitând încerneluri accidentale. Această lejeritate a decupării a făcut ca linoleumul să fie folosit mai ales pentru gravura în culori.

Păstrarea gravurilor se face între foi protectoare, în teacuri, de dimensiuni asemănătoare, ferite de soare și umiditate.

Lucrările se semnează în partea dreaptă, jos: tehnica folosită, titlul lucrării, anul execuției, semnătura autorului. Se folosește în general un creion cu mină tare, pentru ca ușoarele deformări pe care le lasă, să facă imposibilă ștergerea și modificarea

B.

„Toată arta nu este decât o imitație a naturii.” *Seneca*. Studiile după natură dezvoltă spiritul de observație, exprimarea emoțiilor, simțul proporțiilor, memoria vizuală. Studiul după natură înseamnă în primul rând a observa de la cele mai mici detalii până la formele, culorile și particularitățile structurilor vegetale, ale păsărilor, ale insectelor, ale animalelor, ale oamenilor, dar și impactul luminii sau al clar-obscurului în diferite momente ale zilei sau schimbările din peisaj odată cu succedarea anotimpurilor. Prin studiu se dezvoltă înțelegerea structurilor și se perfecționează redarea materialităților și texturilor.

Compoziția plastică constă în modalitatea organizării elementelor de limbaj plastic într-un ansamblu omogen, echilibrat, indestructibil, capabil să transmită privitorului emoția și mesajul autorului.

Studiul desenului după natură presupune un spirit de observație dezvoltat, reprezentarea fidelă a realității și de reproducere a ei cu mijloacele de limbaj plastic, având ca obiectiv primar transpunerea structurilor naturii în structuri plastice expresive. Un studiu după natură se face utilizând ca model diferite obiecte sau structuri din mediul înconjurător (vegetale, animale, obiecte uzuale, colțuri din natură etc). **Studiul după natură** este utilizat în redarea peisajelor, portretelor sau a naturilor statice.

Schițele și crochiurile – sunt realizate cu scop documentar și informativ astfel:

- pentru a surprinde, în funcție de subiect, prima impresie, proporțiile, mișcarea, atitudinea sau atmosfera
- se folosesc tehnici grafice diferite: creioane de diverse tipuri, cărbune, peniță, tuș, baiț pe caietul de schițe

Studiul în desen și culoare – este realizat etapizat lucrându-se la redarea cât mai fidelă a realității astfel:

- descompunerea detaliată a subiectului din care trebuie să reiasă o imagine cât mai fidelă a naturii reprezentate;
- în desen (tehnica: creion, cărbune);
- în culoare (tehnica: pastel, acuarele, culori acrilice, ulei, guașe pe suport de hârtie sau pe pânză).

Lecțiile de desen după natură trebuie să înceapă cu metode de observare și de măsurare a obiectelor propuse pentru desen, urmând ca în etapa următoare ele să fie paginate și proporționate pentru a fi amplasate în spațiul plastic. Etapele desenului trebuie abordate de la simplu la complex, ușor/greu, urmărind totodată amplasarea formelor după reguli precise ale perspectivei.

1. Organizarea naturii statice:

Alegem locul și aranjăm obiectele pe care le vom desena. Sursa de lumină trebuie să vină din lateral stânga. Pregătim materialele de lucru: hârtia, creioanele (HB, B, ..., B6) sau cărbunii. Natura statică poate fi compusă din diferite forme. Exemplu: o formă geometrică simplă (cub sau o carte), o formă naturală (măr, roșie, etc) și un obiect de rotație (un cilindru sau un ceainic). Planele (suprafețele) orizontal și vertical sunt neutre.

2. Paginația naturii statice pune în discuție aranjarea și încadrarea corectă în pagină a obiectelor.

Măsurăm 2 cm de la marginea suportului de desen și trasăm un chenar în care vom încadra compoziția. Planul orizontal va fi delimitat de cel vertical printr-o linie orizontală pe întreaga lățime a foii. Este bine ca această linie să fie situată la o treime din înălțimii foii de desen, iar

planul orizontal să fie mai îngust decât cel vertical. Examinăm atent natura pe care am aranjat-o și observăm detaliile și dimensiunile obiectelor (care este mai mare, mai mic, mai în față sau în spate). Schițăm foarte ușor forme geometrice în care s-ar încadra obiectele expuse, fără să depășim limitele chenarului. După desenarea formelor geometrice ne asigurăm ca ansamblu de obiecte este încadrat corect. Ținem cont de spațiile dintre obiecte și de cele din jurul lor. Știm deja că obiectele nu se desenează la dimensiunea reală.

3. Construcția obiectelor se face prin măsurarea corectă și redarea detaliilor.

Avem nevoie de un băț subțire și drept. Poate fi creionul cu care desenăm. Măsurarea se face ținând creionul-băț în mână întinsă drept în față. Privim cu ochii întredeschiși. Alegem o unitate de măsură cu care să verificăm raporturile. Alege cea mai mica dimensiune a unui obiect (muchia unui cub, grosimea cartii, etc). Aceasta va fi unitatea de masura în transcrierea obiectelor pe foaie. Odată aleasă unitatea de măsură putem analiza diferite raporturi: de câte ori unitatea de măsură aleasă de noi intră în orizontala și verticala chenarului, de câte ori intră în înălțimea și lățimea fiecărui obiect, desenând formele geometrice ce încadrează obiectele naturii statice.

Obiectele de rotație, precum ceainicul sau cilindrul, se construiesc în jurul axei de simetrie. Înălțimea și lățimea sunt stabilite pe aceasta axă în raport cu celelalte obiecte. Formele geometrice ce încadrează obiectele se desenează cu linii subțiri de construcție proporționând dimensiunile și formele obiectelor, potrivindu-le cu suprafața pe care desenăm.

Valorația sau hașura dau volum obiectelor și se referă la raportul dintre lumină și umbră. Prin valorație vom transpune culorile obiectelor în alb, negru și multe griuri în funcție de tonalitățile culorilor, textură, detalii, etc. Umbra și lumina se realizează prin hașuri. Hașura poate fi construită prin linii succesive, apropiate și suprapuse, în funcție de intensitatea umbrei sau prin puncte (pete de valoare), densitatea lor pe centrimetru dă intensitatea umbrei sau luminii. Privim obiectele cu ochii întredeschiși. Focalizând astfel, vom observa mai clar zonele de lumină și umbră. Stabilim valorile obiectelor și ale planelor (fundalurile), de la cel mai deschis la cel mai închis. Pentru fiecare suprafață pe care o valorăm, alegem tonalitatea cea mai neutră. Pe ea vom adăuga lumina și umbra. Hașurăm pe fiecare obiect și pe fundal valoarea de bază pe care am stabilit-o. Volumul obiectului se obține prin linii alăturate, suprapuneri succesive. Pe obiectele cu fețe plane (cub, prismă, piramidă, carte, cutie, etc), intensitatea de lumină și umbră este maximă pe muchiile corpurilor. Zona de contact dintre două planuri, una umbră și alta luminată, se intensifică. Pe obiectele rotunde (sferă, con, cilindru, vase, fructe, legume), intensitatea de lumină și umbră maximă se găsește în interiorul formei sau în adâncituri din formă și este invers poziționată față de umbrele de pe obiect. Pentru a evidenția volumul, valorăm cele cinci umbre ale obiectului indiferent de forma sa: reflex, lumina, pasaj, umbră și umbra purtată. Reflexul este o hașură îngustă ce redă forma obiectului. Lumina este zona cea mai luminoasă a obiectului și în funcție de textura obiectului desenat poate fi o zonă foarte mică. Pasajul este hașura care face trecerea de la lumină spre zona umbră a obiectului. Umbra este partea cea mai întunecată a obiectului. Umbra purtată este umbra pe care o lasă obiectul pe suprafața plană (orizontală).

În pictură redarea luminii și a umbrei se realizează prin folosirea contrastului cromatic: clar-obscur acromatic, monocromatic sau policrom. Cu acest contrast putem modela lumina și umbra construind forma, pentru a reda volumul și perspectiva unei imagini.

Un alt contrast, pe care putem să-l utilizăm când pictăm o natură statică, este contrastul cald-rece. Așa cum am învățat în clasa a VI-a, acesta se obține prin alăturarea unor suprafețe calde (cu tonalități apropiate) cu suprafețe reci sau invers. Prin utilizarea acestui contrast vom reda

zonele de lumină prin tonalități de culori calde și zonele de umbră prin tonalități de culori reci. Cu ajutorul culorilor calde, vom reda apropierea sau prim-planul, iar cu cele reci, vom putea sugera depărtarea sau planul secund.

De-a lungul timpului, studiul după natură a jucat un rol important în viața artiștilor plastici, unii dintre ei s-au făcut remarcăți prin naturi statice de o delicatețe și o finețe deosebită, așa cum a fost **Ștefan Luchian** prin lucrările sale cu flori: „**Anemone**”, „**Maci și anemone**”, „**Părăluțe**” etc sau **Paul Cézanne** prin „**Natură static cu mere și piersici**”. **Vincent van Gogh** prin linii frânte redă delicatețea **florii soarelui** în tabloul cu același nume.

Din punctul meu de vedere, natura statică, ca gen de artă de sine stătător, a apărut din nevoia de a-i ajuta pe tinerii artiști să învețe să observe, să deseneze și să picteze. Natura statică este baza pentru toate genurile de artă: pictură, sculptură, grafică etc.

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Pablo Picasso a fost personalitatea artistică ce a influențat direcția în care a mers **arta secolului al XX-lea**. Modul personal de utilizare a formei, culorii și perspectivei a afectat profund generațiile ulterioare de pictori, inclusiv pe Willem de Kooning și David Hockney. „*Există artiști care transformă soarele într-o pată galbenă, dar sunt alții care, datorită artei și inteligenței lor, transformă o pată galbenă în soare*”, a spus el odată.

Pablo Picasso s-a născut pe 25 octombrie 1881. A trăit timp de 91 de ani o viață spectaculoasă dând lumii picturi adesea neînțelese de unii și foarte apreciate de alții. O personalitate controversată, Picasso a manifestat talent încă din copilărie și l-a fructificat pe durata întregii vieți.

La 19 ani, Picasso se face cunoscut lumii prin prima expoziție cu lucrările sale într-un local din Barcelona. În 1904, Picasso se mută la Paris, acolo unde va picta tablouri în nuanțe reci de albastru, influențat, probabil, de faptul ca traversa o perioadă de tristețe și suferință. Aceste picturi marchează perioada numită „perioadă albastră” a operei lui Picasso.

Odată cu mutarea sa la țară, Picasso descoperă plăcerea de a picta din imaginație. El renunță la portrete și personajele din lucrările sale și începe să picteze ceea ce a rămas în istoria artei drept „**cubism**”. Transformările apărute în știință și în gândirea epocii (modificarea concepțiilor despre spațiu și timp), precum, de exemplu, evoluția cinematografului, au dezvăluit artiștilor descompunerea mecanică a imaginilor, arta lui Cézanne, măștile africane, arta egipteană etc., sunt lucruri ce au influențat curentul nou dezvoltat.

Picasso trece prin mai multe faze ale **cubismului**. În funcție de cât de diferită este forma, observăm **trei perioade distincte**: cézanniană, analitică, sintetică. În **faza cézanniană**, formele constituite în volume poliedrice reunesc într-o singură imagine diversele aspecte ale obiectelor pe care ochiul nu le poate vedea decât sugestiv din mai multe unghiuri. Prima încercare de acest fel a lui Picasso este pictura „**Domnișoarele din Avignon**”, aceasta fiind considerată o lucrare ce aparține precubismului sau proto-cubismului. În lucrare, silueta umană domină prin folosirea unor figuri geometrice pure din dorința de a da o nouă structură picturii.

Pictura „**Domnișoarele din Avignon**” deschide drumul perioadei africane sau pro-cubism, Pablo Picasso fiind cel mai mare exponent al acestei mișcări artistice în care paradigma realismului

este ruptă. Lucrarea se limitează la planuri unghiulare fără fond și fără perspectivă spațială, iar formele sunt scoase în evidență prin alăturarea liniilor luminoase și întunecate.

Aspectul portretelor evidenciate în tabloul al „Domnișoarelor din Avignon” este mai mult legat de cubism și subliniază influența măștilor africane ce sunt cunoscute pe continentul european în acea perioadă. În această lucrare, Picasso îmbină influențe din perioade diferite ale istoriei artei. Astfel, în timp ce cele două figuri din centrul lucrării par desprinse din frescele Evului Mediu (și chiar se văd asemănări cu sculpturile primitive iberice datorită chipurilor lor), pictura egipteană este evocată prin prima figură feminină situată în stânga.

Este evident prin acest tablou al „Domnișoarelor din Avignon” că precubismul va deveni o mare mișcare de avangardă a secolului XX, rupând paradigma artei în istorie. Noutatea din pictura lui Pablo Picasso reprezintă limbajul plastic ce nu pierde din vedere noțiunea figurativă folosind elemente geometrice. Pictura lui Picasso pierde din perspectivă, dar câștigă bidimensional prin suprapunerea diferitelor planuri pe aceeași suprafață, cum ar fi cazul ochilor care privesc privitorul din față, dar nasul este de profil, rupând tradiția artistică occidentală.

În ceea ce privește volumul, acesta este redus la fel ca și adâncimea spațiului, întrucât aplatizează suprafețele, dând doar volum, ceea ce este interesat să evidențieze prin tehnica clarobscurului.

Corpul femeilor, care sunt goale, este alcătuit din planuri unghiulare și la observarea picturii, deformarea femeilor este evidentă de la stânga la dreapta.

În **faza analitică**, formele se fragmentează în numeroase diviziuni care se desfășoară ca un relief fațetat pe fundalul lipsit de adâncime. „**Portretul lui Ambroise Vollard**”, uimitoarea lucrare creată în iarna anilor 1909-1910, a dat naștere unui **nou cubism: analitic sau stereometric**.

Direcția în sine se concentrează pe transfigurarea spațiului prin simplificare și raționalizare este direcția pe care se concentrează pictorul în aceasta fază a cubismului. Ca urmare, lumea din jurul nostru, se transformă în forme geometrice simple, fără a pierde din volum.

Pictura „**Portretul lui Ambroise Vollard**” te duce cu gândul la o oglindă spartă, dar care a reușit să salveze, în mod surprinzător, trăsăturile lui Vollard. Toate fragmentele din imagine sunt dispersate și, în același timp, asamblate într-un singur design armonios al cristalelor pure.

În imagine fragmentată putem observa particularități ale lui Vollard, nasul aplatizat, fruntea înaltă dreaptă, ochii închiși, expresia facială dramatică.

Designul geometric complex joacă un rol principal punând în planul secundar gama cromatică. Nuanțele predominante de galben, negru, gri și maro nu contrastează și se anulează reciproc, artistul punând în valoare forma și nu culoarea.

În **faza sintetică**, forma se reconstituie prin ceea ce memoria a păstrat mai caracteristic. Această transpunere sintetică a obiectelor se combină uneori în colaje cu elemente concrete din realitate: hârtie, nisip, pânză, etc. („**Guernica**”/„**Femeia care plânge**”)

Viața îi este zdruncinată de războiul civil și astfel se implică activ în politică. În iulie 1937 la Expoziția Mondială, Picasso expune tabloul „**Guernica**” în pavilionul spaniol dedicat orașului

basce Guernica. Mesajul pe care dorește să-l transmită cu acest tabloul și înscrierea în Partidul Comunist Francez marchează implicarea artistului în viața politică.

Cu acest tablou de dimensiune murală, Picasso și-a exprimat opoziția față de războiul din Guernica. Lucrarea prezintă în viziunea artistului bombardamentul orașului basc omonim din partea naziștilor, însă reușește prin simplitate și caracterul universal al formelor să transceadă evenimentul istoric care l-a inspirat, devenind un simbol universal al atrocităților războiului. Fuziunea pe care o face între elementele epice și realiste din lucrare degajă o forță aparte. De atunci, a devenit o acuzare împotriva războiului, o pictură care se simte extrem de relevantă în condițiile geo-politice de astăzi.

Lucrările lui Picasso se disting prin formele geometrificate, prin studiul atent și clar al volumelor aplatizate, prin linii de construcție drepte sau rotunjite. Construcția riguroasă a formelor, vibrația calculată a culorilor, expresivitatea ritmului dau o nouă semnificație compozițiilor ce exprimă forță, rigoare, profunzime.

În paralel, **Georges Braque** execută și el peisaje și naturi moarte cubiste, lista de artiști care aderă la mișcare căutând soluții asemănătoare lărgindu-se cu spaniolul **Juan Gris**, **Delaunay**, **Duchamp**, **Léger**, **Survage** etc. Firește, unui atât de larg grup de personalități artistice îi corespunde o largă paletă de variațiuni, mergându-se până la desprinderea de cubism a unor curente noi: **raionismul**, **orfismul**, **futurismul**, **dadaiismul**, etc. Și ca genuri s-au produs evoluții și diferențieri. Braque a preferat și a excelat în natura moartă, de pildă, iar Léger, în redarea peisajului industrial.

În timp, forma s-a sustras și ea geometrizării dominante de la început, evoluând spre adoptarea liniilor curbe. Estetica acestui curent a fost însușită încă de la început și de unii sculptori: Brâncuși, Lipchitz, Zadkin, etc.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Metodologia activității didactice are un rol foarte important în realizarea unor sarcini formative și informative ale învățământului, impunând folosirea și dezvoltarea ulterioară a unor metode și procedee de lucru care să ducă la formarea unor deprinderi și priceperi ce sunt atât de necesare elevilor. Elevii trebuie îndrumați cu o mare responsabilitate, deoarece de multe ori societatea oferă o serie de așa zise "exemple" nu atât de sugestive, contribuind la o deviere aproape imposibil de corectat mai târziu.

Metodele aplicate de către profesor au un rol determinant în formarea personalității elevilor fiind adevărate instrumente de lucru deosebit de necesare în activitatea de cunoaștere și de dobândire a unor abilități. Într-un sens mai larg, metoda este o practică raționalizată, o generalizare confirmată de experiență curentă care servește pentru transformarea într-un mod cât mai bun a realității umane. Metodele aplicate de către profesor sunt dintre cele mai diverse cuprinzând o sferă foarte largă de preocupări și ajutând în mod clar și firesc elevii în demersurile lor creative, științifice, tehnice.

În general, prin metodologie didactică se înțelege acest ansamblu de metode pe care profesorul le folosește la lecție, metode care se bazează pe o concepție unitară despre procesul

de învățământ, pe principiile și pe legile ce stau la baza acestuia. Se poate înșă foarte bine înlocui chiar acest termen de metode cu alți termeni apropiați sensului cum ar fi, spre exemplu, tehnici didactice, tehnici de învățământ, strategii ale învățării. Tehnicile didactice sunt un ansamblu de metode, procedee folosite în scopul atingerii unor obiective educaționale.

Diversitatea și varietatea metodelor de învățare a condus la necesitatea clasificării și ordonării lor. Această clasificare rămâne deschisă în prezent din cauza modificării continue a sistemului de învățământ. Sunt cunoscute mai multe moduri de clasificare, în funcție de criterii diferite. Una dintre clasificările metodelor de predare-învățare se bazează pe activitatea profesorului în raport cu elevul:

Metode de predare-învățare:

Metode verbale:

Expunerea: povestirea, explicația, prelegerea, referatul;

Conversația: euristică, examinatorie;

Problematizarea;

Munca cu manualul;

Instruirea programată;

Metode intuitive:

Demonstrarea cu obiecte naturale sau confecționate, cu desene pe tablă;

Demonstrarea cu mijloace moderne: auditive, vizuale, audio-vizuale;

Modelarea: prin experimentare, prin modele obiectuale, prin modele figurative, prin modele simbolice;

Observarea individuală;

Metode active: exercițiile; descoperirea.

Metodologia didactică este o cuprindere generală a tuturor elementelor, fie ele tehnici ori metode de învățare, care presupune folosirea a cât mai multor procedee îmbinate în diverse moduri cum ar fi de exemplu problematizarea, prelegerile, discuțiile libere, descoperirea, proiectele de cercetare, dezbaterile, colocviile, conferințele, seminariile, consultații, rapoarte individuale și de grup, jocuri, studiu individual.

O metodă modernă la care cadrele didactice apelează în mod constant obținând de fiecare dată rezultate promițătoare este **metoda brainstorming** sau asaltul de idei. **Este o tehnică a gândirii divergente cu rezultate dintre cele mai bune în domeniul educației vizuale.**

Prin această metodă voi pune la orele de curs o anumită situație-problemă, situație care va permite elevilor să vină cu mai multe propuneri de idei. Voi apela la imaginația elevilor, înșă îndrumându-i către rezolvarea bună a situației-problemă create. Important este ca în acest stadiu să nu intervin aproape deloc, lăsându-i pe elevi cât mai liberi în formularea unor rezolvări, excluzând orice formă de critică.

Această metodă poate avea mai multe etape și anume:

1) Se poate vorbi mai întâi de un stadiu al emulației, o încălzire a gândirii elevilor, care se va face prin prezentarea într-o formă cât mai interesantă a problemei respective, astfel încât, cu cât situația de rezolvat este prezentată într-o formă mai atractivă, cu atât elevii sunt mai interesați de rezolvarea ei.

2) A doua etapă este aceea de emiteră liberă a ideilor, în care elevii vor face schițe, desene, crochiuri, susținând astfel prin intermediul acestor mici acțiuni preliminare, emiteră altor idei care vor fi consemnate și studiate cu atenție de către profesor.

3) Al treilea stadiu important este cel de staționare a ideilor în care elevii vor sorta de comun acord cele mai bune schițe, desene, idei creatoare după următoarele criterii: ideea respectivă este prea greu de realizat necesitând o documentare foarte vastă; este mai ușor de realizat; nu se poate realiza; soluția este prea costisitoare, necesitând și un timp îndelungat de execuție, este bună, originală, cu o mare forță de expresie și merită a fi luată în considerare. Astfel se alege cea mai bună, originală și clară idee. Următorul pas este schițarea ideii pe tablă, urmând ca elevii, plecând de la această idee să elaboreze ei înșiși diferite lucrări deosebite.

Elevii vor ține cont de indicațiile primite, și anume: să schimbe dominantă cromatică; să adauge alte noi elemente, diferite; să schimbe ori să adauge noi materiale, tehnici de lucru; să modifice construcția formei, stilul; să ordoneze altfel părțile componente; să schimbe perspectiva; să modifice gama cromatică; să adauge alte structuri și obiecte; să organizeze altfel împărțirea suprafeței; să vină cu alte detalii mai expresive.

Această metodă de predare-învățare va da posibilitate elevului să își dezvolte gândirea divergent, imaginația, dar mai ales încrederea în sine.

Jocurile didactice ca metodă de învățământ sunt foarte bine primite de elevi, aceștia fiind atrași în mod deosebit de orele în care se pot îmbina informațiile concrete, utile cu această metodă a jocului. Această metodă de instruire este o modalitate eficientă de lucru cu elevii deoarece activitatea desfășurată sub formă de joc primește valențe educative.

Jocul, ca metodă didactică, nu este un simplu mijloc de divertisment, ci o modalitate de formare și informare, de cunoaștere, de învățare, ce se pliază nu numai vârstei copilăriei, ci și naturii omului.

Metoda aceasta a jocurilor didactice poate fi folosită frontal sau pe grupe, în funcție de ce dorim să comunicăm sau de cât de mare vrem să fie interacțiunea dintre elevi. Metoda necesită îndrumare și supraveghere continuă pentru folosirea cât mai economică a timpului, generalizând și sintetizând lucrurile care se desprind din activitățile îndeplinite. Este foarte important să gestionăm timpul în așa fel încât acest joc să poată fi dus la bun sfârșit, să aibă o finalitate creativă deosebită iar la sfârșitul orei de curs, elevii să fie mulțumiți și să rămână cu unele informații și lucrări practice frumoase.

Jocul implică și o trecere de la incertitudine la certitudine, având un puternic caracter lucid, logic, conștient. Din perspectiva cadrului didactic, această metodă are posibilități multiple de realizare concretă, având posibilitatea de a fi cât mai combinativă, mai liberi și mai creativi în ceea ce privește organizarea orelor de curs.

Metoda jocurilor didactice poate fi folosită în diverse scopuri și în diferite faze ale lecției. Astfel, jocurile didactice pot fi utilizate pentru a dezvolta sensibilitatea creativă a elevilor, cum ar fi acuitatea vizuală sau puterea de a recepta diverse raporturi armonioase ale unor forme, culori, linii.

Pentru ca această metodă să fie și mai atrăgătoare pentru elevi, vom folosi un material didactic foarte cuprinzător, cum ar fi: albume de artă, filme documentare de scurtă durată, imagini cu videoproiectorul etc.

Jocurile didactice vor conduce elevii către satisfacții, bucurii creative, stimulându-le dorința de a căuta și cerceta mai departe, îmbogățindu-le astfel neconștient atât imaginația creativă, cât și un bagaj atât de necesar de informații.

Metoda sinectică este o metodă modernă de învățare pe care o putem utiliza destul de des la orele de educație vizuală, constând în faptul că vom fragmenta problema ce trebuie discutată în mai multe bucăți, care le vor fi comunicate pe rând elevilor, folosind metafore și mai ales analogii pentru a ajunge la esența problemei. Este de asemenea o metodă care vizează dezvoltarea gândirii divergente.

De exemplu, le propunem elevilor să coloreze, să nuanțeze suportul de hârtie ori de carton pe care ei vor lucra, folosind o culoare după bunul plac. Apoi vom îndruma elevii (după prezentarea anumitor materiale didactice cum ar fi: planșe, albume, fotografii după lucrări de artă, diapozitive), să deseneze pe suprafața nuanțată, colorată deja de ei anterior, folosind acum o altă culoare contrastantă, mai închisă sau mai deschisă, dar și adăugarea unor noi elemente precum: o casă, niște copaci, sau obiecte familiare. În continuare, solicităm elevilor să-și completeze desenele cu un drum șerpuit, de exemplu, sau o apă curgătoare, pe care vor mai desena câteva flori, urmând apoi să-și completeze desenele mai departe cu diverse elemente pe care ei le vor propune (ex: oameni în diferite poziții și cu diverse preocupări, păsări care străbat văzduhul, soarele care participă direct la diferite scene, luna ce poate apărea la un moment dat dintre nori, dealuri încărcate cu vegetație luxuriantă), toate acestea exprimând ideea de dinamism.

În momentul în care lucrările sunt terminate, iar elevii cred că nu mai pot aduce alte îmbunătățiri, alte noi viziuni expresive, anunțăm problema pe care am urmărit-o, esența exercițiului și atributele dominante cromatică și rolul său în compoziția plastică. Trecem apoi la analiza lucrărilor realizate de elevi, lucrări expresive și bine organizate din punct de vedere al spațiilor, formelor, structurilor plastice, culorilor. Observarea clară și analiza directă sunt făcute de cadrul didactic prin selectarea celor mai reușite desene care întrunesc cerințele exercițiului și care vor avea un puternic impact asupra celorlalți elevi ale căror lucrări nu au fost încă verificate.

Toți elevii vor fi felicitați și încurajați să meargă mai departe în căutările lor plastice, iar lucrările care au întrunit toate cerințele expuse de profesor vor fi comentate acum și de autorii lor, elevii fiind stimulați spre comentariul liber dar și spre formarea unor deprinderi de autoevaluare și autocritică.

Din punctul meu de vedere, metoda sinectică poate fi des folosită deoarece le permite elevilor să observe și să ajungă treptat, sub o îndrumare directă, la un anumit rezultat. Elevii caută diferite strategii de rezolvare armonioasă a problemelor care apar, reușind de multe ori să surprindă cu lucrările lor, tocmai prin libertatea și fantezia creatoare pe care o au.

Învățământul centrat pe elev pornește de la conceptul că fiecare individ este unic. Prin urmare, abordarea trebuie să fie complexă, necesitând astfel conceperea unei experiențe de învățare semnificative, în timp real și într-o relație democratică.

Principiile care stau la baza învățării centrate pe elev sunt:

– accentul procesului de învățare este pus asupra elevului;

- procesul de predare în sensul tradițional al cuvântului este doar unul dintre instrumentele ce sunt utilizate pentru a-i ajuta pe elevi să învețe;
- profesorului administrează, facilitează și moderează procesul de învățare al elevilor;
- procesul de învățare nu are loc numai în sala de clasă și nu neaparat când un cadrul didactic este de față;
- procesului de învățare nu aparține doar profesorului, ci și elevilor;
- implicarea activă a elevilor în planificarea și administrarea propriului lor proces de învățare prin oportunitățile de învățare atât în sala de clasă, cât și în afara ei;
- elevii pot învăța individual, dar și în grup;
- elevii au moduri diferite de a învăța.

În mod dezirabil, o activitate educațională este centrată pe elev dacă:

- se bazează pe cât de bine își cunoaște un profesor elevii și realul potențial al acestora;
- găsește metode să valorifice acest potențial;
- descoperă nevoile și interesele specifice elevilor;
- dezvoltă competențe și asimilarea de conținuturi specifice;
- transferă cunoștințele și competențele la alte situații educaționale sau de viață.

Orice elev are o serie de puncte forte, iar profesorul trebuie să le descopere și să le valorifice pentru a-l ajuta să învețe activ. Astfel, atunci când greșește, se va adopta metoda „sandwich”, adică greșeala pe care a făcut-o îi va fi prezentată între două lucruri bune. Astfel, elevul va rămâne cu un element pozitiv. Educația pozitivă presupune a-i oferi elevului încredere în sine și a-l ajuta să-și descopere potențialul.